IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka**
(nr 121)
z dnia 5 sierpnia 2022 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 121)

5 sierpnia 2022 r.

Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka, obradująca pod przewodnictwem posła **Marka Asta (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– uchwałę Senatu w sprawie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2509),

– uchwałę Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami oraz ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2514).

W posiedzeniu udział wzięli: **Michał Woś** sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami, **gen. Andrzej Leńczuk** zastępca dyrektora generalnego Służby Więziennej wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Daniel Kędzierski, Anna Majewska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Krzysztof Karkowski, Łukasz Kasiak, Jacek Pędzisz** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka.

Bardzo serdecznie witam wszystkich państwa posłów obecnych dzisiaj na posiedzeniu Komisji. Witam również zaproszonych gości. Ministerstwo Sprawiedliwości reprezentuje dzisiaj pan minister Michał Woś, którego nie widzę, ale jest pani dyrektor Monika Walewska. Bardzo serdecznie witam. Jest pan dyrektor, pan generał Andrzej Leńczuk. Bardzo serdecznie witam. Witam również pana dyrektora Mirosława Przybylskiego. Witam pana naczelnika Sebastiana Bończaka, panią sędzię Monikę Kruczek i pana sędziego Tomasza Kozłowskiego. Od razu w związku z tym, że dzisiaj mamy dwa punkty, witam również pana inspektora Piotra Bednika, a także reprezentujących Ministerstwo Sprawiedliwości w drugim punkcie pana Rafała Reiwera, pana dyrektora Emila Szczepanika, pana Marcina Świegodzińskiego i panią Marzenę Tabor-Skowron.

Jeżeli chodzi o porządek dzisiejszego posiedzenia, w pierwszym punkcie przewidujemy rozpatrzenie uchwały Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw z druku nr 2509 oraz, w punkcie drugim, rozpatrzenie uchwały Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami oraz ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw z druku nr 2514.

Przechodzimy do realizacji porządku dziennego. Przechodzimy do punktu pierwszego, czyli rozpatrzenia uchwały Senatu w sprawie ustawy o Służbie Więziennej. Pan senator Krzysztof Kwiatkowski upoważnił mnie do krótkiego przedstawienia wniosku Senatu. Wniosek Senatu dotyczy odrzucenia ustawy o Służbie Więziennej. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Ktoś ze strony ministerstwa? Proszę bardzo.

Dyrektor Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości Mirosław Przybylski:

Dziękuję bardzo za umożliwienie zabrania głosu przedstawicielom Ministerstwa Sprawiedliwości. Mirosław Przybylski. Dyrektor Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji. Jestem również sędzią.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Prosimy bliżej mikrofonu, gdyż nie słyszymy.

Dyrektor departamentu MS Mirosław Przybylski:

Szanowne panie i panowie posłowie, ustawa o zmianie ustawy o Służbie Więziennej została przygotowana przez resort sprawiedliwości w odezwie na potrzeby, które zostały zgłoszone przez środowisko funkcjonariuszy Służby Więziennej, ale również inne środowiska, w tym także środowiska sędziów penitencjarnych. Ustawa kompleksowo reguluje, można powiedzieć, wprowadza wiele zmian, które zostały zaproponowane w ramach szeroko pojętej dyskusji. Tylko hasłowo przytoczę państwu posłom, jakie obszary są regulowane w ustawie. Na wzór rozwiązań, które zostały przyjęte przez polski parlament odnośnie do Policji, również została zreformowana procedura postępowania dyscyplinarnego wobec funkcjonariuszy Służby Więziennej. Jak zawsze podkreśla Ministerstwo Sprawiedliwości, chodzi o to, żeby służby były równo traktowane.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Ciągle mikrofon nie jest włączony.

Dyrektor departamentu MS Mirosław Przybylski:

Stąd uzupełnienie rozwiązań w zakresie postępowania dyscyplinarnego, gwarancji, które zostaną wprowadzone, ale też możliwości reformacyjnego podejścia przez przełożonych, w tym przez Ministra Sprawiedliwości do orzeczeń, które zapadają w postępowaniu dyscyplinarnym.

Została również rozszerzona autonomia służby, autonomia Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości. Kosztem dyrektora generalnego Służby Więziennej większe kompetencje otrzymał rektor, komendant uczelni Służby Więziennej. Funkcje dotychczasowej Rady Polityki Penitencjarnej przejmuje właśnie nowo utworzona Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości z uwagi na to, że tam znajduje się już kadra naukowa, współpracująca również z ekspertami i z licznym gronem środowiska naukowego. Stąd zmiana ta była celowa.

Bardzo ważne z punktu widzenia optyki interesów funkcjonariuszy i pracowników więziennictwa jest szczegółowe określenie uprawnień funkcjonariuszy Służby Więziennej zarówno w zakresie ich pracy na terenie jednostek penitencjarnych, jak również w zakresie pościgu za tymi, którzy dopuszczają się ucieczek. Był to postulat funkcjonariuszy Policji. Wprowadzono również bardzo precyzyjne zapisy w zakresie kontroli pobieżnej i kontroli osobistej, dokumentowania tychże kontroli, sposobu rozpoznawania skarg.

Ważnym elementem, który jest zawarty w ustawie uchwalonej przez Sejm, są uprawnienia socjalne dla funkcjonariuszy i pracowników, czyli odszkodowania w razie śmierci, wreszcie ustanowienie na koszt Służby Więziennej pełnomocnika w ramach procesów, czy to procesów o zniesławienie, procesów cywilnych, czy to procesów z oskarżenia prywatnego. Dotychczas było tak, że dopiero po orzeczeniu kończącym postępowanie funkcjonariusze, w zależności od treści orzeczenia, mieli zwroty kosztów zastępstwa procesowego. W tym przypadku dajemy tutaj większą ochronę dla funkcjonariuszy.

Usprawniliśmy również nabór kandydatów do Służby Więziennej, jak również wprowadziliśmy, co jest bardzo ważne dla funkcjonariuszy i pracowników, możliwość skierowania na turnus profilaktyczno-zdrowotny.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Panie dyrektorze, znamy założenia ustawy, szczegółowe rozwiązania, wobec tego...

Dyrektor departamentu MS Mirosław Przybylski:

Odniosę się jeszcze do uchwały.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Tak, tak. Bardzo proszę.

Dyrektor departamentu MS Mirosław Przybylski:

Jeżeli pan przewodniczący pozwoli, odniosę się do uchwały Senatu...

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Oczywiście.

Dyrektor departamentu MS Mirosław Przybylski:

... w tych punktach, które Senat przedstawił w krótkim uzasadnieniu. Zarzuty, które Senat postawił ustawie, to, że proces konsultacji miał charakter pozorny i nie prowadził do uwzględnienia w tekście projektu licznych uwag. Szanowni państwo posłowie, konsultacje były prowadzone dokładnie przez przeszło pół roku, a proces konsultacji nie polega tylko i wyłącznie na uwzględnieniu uwag, tylko na ich rozpatrzeniu i odniesieniu się do nich. W innym przypadku nie byłby to proces konsultacji, tylko roszczenia, które zostały podniesione w ramach procesu, po prostu musiałyby być uwzględniane. Tak więc nie można podzielić argumentu, że nie było procesu właściwej konsultacji, ponieważ nie zostały uwzględnione uwagi, które zostały zniesione. To po pierwsze.

Drugi zarzut to to, że ustawa wprowadziła bardzo liczne rygorystyczne zmiany pogarszające warunki pełnienia służby. Wręcz przeciwnie. Zasygnalizowałem, a dyrektor generalny może wskazać tutaj również inne obszary, gdzie w trosce o bezpieczniejsze pełnienie tej jakże odpowiedzialnej służby zostały wprowadzone zmiany.

Bardzo kontrowersyjne w opinii Senatu było to, że powołano do życia nową jednostkę organizacyjną, czyli Inspektorat Wewnętrzny Służby Więziennej. Chciałbym tylko państwu posłom zasygnalizować, że to nie jest odkrycie Ameryki przez Ministerstwo Sprawiedliwości, tylko jest to wprowadzenie identycznej służby, jaką ma Policja, jaką ma Straż Graniczna. Mówię to bazując na tym, że służby mają tego rodzaju instytucje, oczywiście dostosowane do zadań, które wykonują. Dlatego w tym punkcie nie można podzielić uchwały Senatu.

W efekcie końcowym Ministerstwo Sprawiedliwości wnosi o odrzucenie uchwały.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Dziękuję bardzo, panie dyrektorze. Pani poseł Barbara Dolniak. Proszę bardzo.

Poseł Barbara Dolniak (KO):

Bardzo dziękuję za udzielenie głosu. Odnosząc się do tego, co powiedział przedstawiciel ministerstwa, pan sędzia, należy zważyć, że Senat nie zapisał w uzasadnieniu, iż procesu konsultacji nie było. Był, tylko miał charakter pozorny, jak to się dzieje w przypadku wielu innych projektów ustaw, gdzie wyznacza się okres konsultacji, ale tak naprawdę istotne uwagi, istotne argumenty nie są w ogóle brane pod uwagę. Przykład. Wprowadzacie państwo zapis, który pozwala na utworzenie funduszu operacyjnego, do którego nie będą miały zastosowania przepisy o finansach publicznych, rachunkowości i zamówieniach publicznych, a to oznacza, niestety, daleko idącą dowolność. Mamy już przykład Funduszu Sprawiedliwości, gdzie Minister Sprawiedliwości wydał wiele rozporządzeń, które pozwoliły na szastanie pieniędzmi w dowolny sposób, na co tylko przyjdzie ochota rządzącym, a najmniej na prawdziwy cel, czyli pomaganie osobom pokrzywdzonym.

Innym przykładem jest powołanie różnych aż dwudziestu siedmiu stanowisk. Osoby te nie będą zatrudniane w drodze mianowania, tylko powołania, a to oznacza niebezpieczeństwo w zakresie dowolności ich odwoływania, znacznie prostszej drogi ich odwoływania. Powoduje to, że powstanie obawa, iż jak się nie będzie wykonywać poleceń góry, to straci się stanowisko. Tak nie powinno wyglądać funkcjonowanie Służby Więziennej.

Innym istotnym zapisem jest art. 240a ustawy, który odnosi się do istotnych interesów Służby Więziennej, które pozwolą na natychmiastowe odsunięcie od wykonywania obowiązków służbowych jeszcze przed wydaniem w tym zakresie postanowienia. Zapis taki z racji swojej niedoskonałości daje szerokie pole do manewru, do działania. Proszę państwa, istotny interes służby może oznaczać wszystko, co sobie tylko wymyśli podejmujący taką decyzję, a to oznacza, że zapis ten nosi charakter niekonstytucyjności. Pan, panie sędzio, powinien doskonale o tym wiedzieć, że zapisy nieprecyzyjne, niejasne rodzą nie-

bezpieczeństwo różnorodnej interpretacji, a co za tym idzie, szeroką dowolność. Chociażby z tego tytułu nie powinien się pan zgadzać na wprowadzenie takiej ustawy. Doskonale pan wie, czym grozi niejasny, nieprecyzyjny przepis w ramach postępowania sądowego. Sędziowie jako jeden z elementów niedoskonałości prawa najczęściej wskazują jego nieprecyzyjność, gdyż także dla sędziów stwarza to niebezpieczeństwo różnorodnych decyzji, które w konsekwencji dla obywatela sprowadzają się do uznania, iż prawo nie jest sprawiedliwe. W związku z tym ustawa ta już chociażby z tego tytułu, a podejrzewam, że za moment zostaną wskazane jeszcze kolejne, nie powinna się ostać. Twórzmy prawo, które ma służyć tym, dla których prawo tworzymy jako podstawę funkcjonowania. Funkcjonariusze Służby Więziennej wskazują, że prawo, projekt, kiedy ustawa była jeszcze projektem, nie był faktycznie skonsultowany, dlatego że nawet nie uwzględniono istotnych argumentów wskazywanych przez podmioty, które uczestniczyły w procesie legislacji.

Mówienie o tym, że z jednej strony poprawia się sytuację finansową osób, które funkcjonują w ramach Służby Więziennej czy ich rodzin, trochę jest argumentem, który nie powinien mieć miejsca. W ten sposób chcecie państwo powiedzieć, że oto dajemy tutaj pewne rozwiązania, które poprawią sytuację, żeby zakamuflować rzeczywistą wartość projektu. Nie możemy tworzyć prawa, kolejnego prawa, które za chwilę będzie wymagało zmiany. W związku z tym czasami lepiej odrzucić uchwaloną ustawę i usiąść dopracowując projekt, który będzie służył tym, dla których jest tworzony, a nie z założenia będzie stwarzał dla nich obawy i ryzyko pracy w zawodzie, no bo jak inaczej nazwać sytuację, w której istotny interes Służby Więziennej będzie stanowił podstawę do odsunięcia od wykonywania obowiązków. Prawda, panie sędzio, że można pod to podłożyć wszystko, co tylko zainteresowany wymyśli? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Dziękuję bardzo za przedstawiony głos. Szanowni państwo, witam pana ministra Michała Wosia. Panie ministrze, króciutko, dlatego że wszystkie argumenty za i przeciw już padły.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Michał Woś:

Panie przewodniczący, przysłuchiwałem się i jestem tego świadomy. Chciałbym tylko odpowiedzieć, dlatego że powiela się nieprawdę co do braku konsultacji albo pozorności konsultacji. Otóż konsultacje trwały od 3 listopada. W tym czasie było zorganizowanych wiele spotkań w Ministerstwie Sprawiedliwości. W wyniku konsultacji, uwag zgłaszanych także przez stronę społeczną – w Służbie Więziennej funkcjonują dwa związki zawodowe – pierwotny projekt ustawy, co mogą państwo sprawdzić, został zmieniony w ponad 40%. Związki zawodowe podnosiły sprawę związaną chociażby z konwojami, które chcieliśmy przekazać do Służby Więziennej. Odstąpiliśmy od tego. Proponowały dodanie nowych stopni służbowych w korpusie chorążych. Dodaliśmy je. Cały szereg rozwiązań związanych z pakietem socjalnym także został wprowadzony na prośbę strony społecznej. Podobnie sprawy związane z obligatoryjnym zawieszaniem. Natomiast prawdą jest, że bardzo wiele głosów... Szczególnie jeden związek wiódł prym w kwestionowaniu czy to inspektoratu wewnętrznego, czy postępowań dyscyplinarnych, ale są to sfery, które zawsze spotkają się niekoniecznie z pewnym przyklaskiem czy zadowoleniem osób akurat ze strony społecznej, które pełnią służbę. Natomiast kierownictwo Służby Więziennej, centralny zarząd wskazując na różnego rodzaju niewłaściwe działania, postulował, że zmiany te są po prostu konieczne, potrzebne. W związku z tym chciałbym mocno podkreślić, że proces konsultacji w żaden sposób nie był pozorny, że bardzo wiele uwag zostało uwzględnionych, a koronnym argumentem na to jest właśnie kształt ustawy przedłożonej do konsultacji oraz kształt ustawy, która ostatecznie trafiła do parlamentu. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę państwa, głosujemy. Mamy przygotowane głosowanie?

A zatem kto z państwa jest za przyjęciem uchwały o odrzuceniu ustawy w całości, proszę o naciśnięcie właściwego przycisku. Kto jest przeciwny? Kto wstrzymał się od głosu? Zamykam głosowanie. Proszę o wyświetlenie wyników.

Głosowało 21 posłów: za było 9 posłów, przeciw 12.

A zatem Komisja rekomenduje odrzucenie uchwały Senatu.

Do tej pory miałem zaszczyt reprezentować Komisję jako sprawozdawca. Rozumiem, że jest zgoda Komisji, żebym dalej reprezentował Komisję. Tak, jest. A zatem mamy sprawozdawcę.

Zamykam pierwszy punkt.

Przechodzimy do punktu drugiego dotyczącego uchwały Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o kredycie hipotecznym. Pana senatora Ryszarda Świlskiego również nie ma. Mamy dwie poprawki. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Czy ze strony Biura Legislacyjnego mamy jakieś uwagi, panie mecenasie?

Sekretarz stanu w MS Michał Woś:

Panie przewodniczący, czy można?

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Pan minister, proszę bardzo.

Sekretarz stanu w MS Michał Woś:

Senat zaproponował dwie poprawki, które są godne rozważenia i cieszą się poparciem rządu. Można powiedzieć, że jedna jest legislacyjna, techniczna, a druga merytoryczna. Jeżeli w tym zakresie byłyby potrzebne szczegóły, to pan sędzia służy pomocą.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Jest zgoda? Jest poparcie rządu dla poprawek?

Sekretarz stanu w MS Michał Woś:

Jest poparcie dla obu poprawek. Tak jest.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Panie sędzio, czy chce pan zabrać głos?

Zastępca dyrektora Departamentu Prawa Gospodarczego MS Emil Szczepanik:

Dziękuję. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, pierwsza z poprawek, tak jak powiedział pan minister, w naszej ocenie ma charakter legislacyjny. Dotyczy tak naprawdę właściwego skorelowania przepisów zmienianych ustawą, którą Sejm znowelizował. Korelacja ta dotyczy przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Senat w związku ze stanowiskiem Ministerstwa Finansów zwrócił uwagę na to, że w poprawce, która została przyjęta w Sejmie, korelacja nie była właściwie przedstawiona. Stąd konieczność wprowadzenia zmiany.

Natomiast poprawka nr 2 w jakimś sensie była już dyskutowana w Sejmie na forum Komisji w ramach drugiego czytania. Ostatecznie Senat, jeden z senatorów zdecydował się przedstawić poprawkę, która rozszerza działanie ustawy na umowy obowiązujące, ale tylko takie, w których nie doszło jeszcze do wpisu hipoteki do księgi wieczystej. W tym zakresie ustawa będzie powodowała, że powstanie obowiązek zwrotu dodatkowych kosztów kredytu związanych z oczekiwaniem na wpis hipoteki do księgi wieczystej, przy czym wskazuje się tutaj termin zwrotu wynoszący sześćdziesiąt dni od dokonania wpisu. W naszej ocenie, w ocenie rządu, Ministerstwa Sprawiedliwości poprawka ta jest słuszna. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Pan mecenas.

Legislator z Biura Legislacyjnego Jacek Pędzisz:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo, chcielibyśmy zwrócić uwagę na dwie kwestie odnoszące się do poprawki nr 2. Pierwsza rzecz, o jakiej należy wspomnieć, to rozwiązania zawarte w przepisie przejściowym, w ust. 2. Art. 3 ust. 2 zawiera rozwiązania o charakterze retroaktywnym, ponieważ ingerują one w już zawarte stosunki umowne, jednakże zgodnie z ustawą o ogłaszaniu aktów normatywnych, przepisy art. 4 nie wyłączają możliwości nadania aktowi normatywnemu wstecznej mocy obowiązującej, jeżeli zasady demokratycznego państwa prawa nie stoją temu na przeszkodzie. Rozumiemy, że tutaj ustawodawca świadomie waży interesy adresatów normy prawnej i działa na korzyść grupy odbiorców, jaką są konsumenci.

Zwracamy również uwagę na pewną dysproporcję rozwiązań zawartych w art. 3 w zakresie sytuacji konsumentów, którzy mają już zawarte umowy. Przepis art. 2 przewiduje termin zwrotu wynoszący sześćdziesiąt dni od dnia dokonania wpisu stanowiącego zabezpieczenie kredytu hipotecznego do księgi wieczystej. Natomiast dla konsumentów, którzy mają dopiero zawrzeć umowy po dniu wejścia w życie ustawy, takiego terminu nie ma. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Tak, ale na tym etapie już nic nie możemy zrobić. Możemy głosować albo za, albo przeciw. Jest poparcie strony rządowej dla poprawek. A zatem zamykam dyskusję.

Przechodzimy do głosowania. Przystępujemy do głosowania poprawki nr 1. Kto z państwa jest za przyjęciem poprawki, proszę o naciśnięcie właściwego przycisku. Kto jest przeciwny? Kto wstrzymał się od głosu? Dziękuję bardzo. Proszę o wyświetlenie wyników.

Głosowało 16 posłów i 16 posłów było za.

Poprawka została przyjęta. Komisja rekomenduje jej przyjęcie.

Przechodzimy do poprawki nr 2. Głosujemy. Kto z państwa jest za przyjęciem poprawki? Kto jest przeciwny? Kto wstrzymał się od głosu? Dziękuję bardzo. Zamykam głosowanie.

Głosowało 16 posłów: 15 posłów było za, 1 poseł wstrzymał się od głosu.

Poprawka została przyjęta. Komisja rekomenduje przyjęcie poprawki.

Do tej pory sprawozdawcą była pani przewodnicząca Anna Maria Żukowska. Oczywiście pani poseł zgadza się. Nie ma sprzeciwu. Mamy sprawozdawcę. Dziękuję bardzo.

Dziękuję bardzo wszystkim państwu. Zamykam posiedzenie Komisji.